

mojega duha. Zato je Bekarica ta trenutek prišla k meni in mi z jezikom oči povedala, da je tudi življenje tega dne sicer vredno živeti, ne pa mu povsem verjeti. (Bolj da — kot ne, ker ste mladi. Čisto pa ne, ker boste jutri še potrebovali resnic.)

— Glejte, je bila Bekarica slednjič tovarišica Agata, včasih bo komu zmanjkalo moči. Vsi mu bomo pomagali. Zato, ker se trudi, a ne zmore. Toda tistim, ki bodo izigravali gimnazijo, bomo vsi skupaj odklonili pomoč. Tudi taki so med nami.

To mi je bilo povšeči zato, ker je Bekarica v svojem referatu predvidela zlo, ki ga na romanju k resnicam strupeni ideologi navadno z levo roko obidejo, ker je pač njihova resnica zanje tako bleščeča in vabljliva.

No, v tej veliki hiši sekreti niso na prosti pad kot v bajtah na vasi. In dovolj jih je. Porcelanasti in beli so. Pa ne nedolžni. Toliko odpočivanja je v njih, da beseda sekret za ta zatočišča sploh ni prava beseda. WC.

Potem smo bili dijaki. Mene in take kot jaz so nagnetli v majhno, zanikrno in vso prestreljeno hišo. Dijaški dom. Ta hiša je bila polna miši in lepih vzgojiteljic. Preden sem se tega dne truden in lačen sesedel na vegasto posteljo, jo je s solzami pokropila moja mama, me potem pokrižala in se rdečih oči sama vrnila domov.

(Odlomek iz romana »Urnik«)

Pesmi

Radu
Carneci

»Pride namreč ura, ko se moraš izpovedati tudi svojim bližnjim, ko moraš pogumno pogledati v oči svetu, ki išče skrivnosti, resnice in bistva — vse tisto, kar je v očeh časa tvoje znamenje, samo tvoje... In ta ura je prišla...«

Tako je zapisal romunski pesnik Radu Carneci v uvodu k svojemu pesniškemu izboru, ki je izšel v preteklem letu in pomeni popolno dozorelost in plemenito žetev tega svojevrstnega romunskega pesnika. Ta izbor, skrbno sestavljen iz najboljšega v njegovih desetih prejšnjih zbirkah, je hkrati pesnikov poldan umetniškega ustvarjenja.

»Od tod,« pravi v istem uvodu, »sem si dovolil pogled nazaj. S strahom, z nostalgijo, pa tudi s tihim veseljem, da je nekaj izpolnjeno... Mnogi so si upali napraviti tak korak bolj mladi po letih, drugi so našli v sebi dovolj moči, da so lahko čakali... Zdaj sem jaz na vrsti pod zvezdo, ki me vodi...«

Radu Carneci, ki opravlja tudi posle književnega sekretarja v romunski zvezi pisateljev, se je že zdavnaj uvrstil v sam vrh romunskih ustvarjalcev. Če omenimo samo nekaj temeljnih kamnov iz njegove poezije: malone pogenski kult sonca... svetloba, ki mu pomeni milje, klimo... globoko doživljanje življenja... kot nadaljevanje preteklih generacij v sebi... izredna čustvenost, kozmičen ritem... silovita dramatičnost... nenehno hotenje navzgor... pa tudi nenehna navzočnost smrti... pejsaž, ki ga je zdaj ujel, zdaj zgubil, zato nenehna alternativna navdušenja ali obžalovanja... svojevrsten stil, kontemplativna narava... pesnik se giblje med mitologijo, legendo

in zgodovino . . . Himna zgodovini in himna Zemlji . . . Sonce, ogenj, gore, trava, pesem, ples — to so ključne besede v njegovi pesniški viziji, se nam že po teh temeljnih kamnih kaže pesnik, ki je močno soroden našemu Srečku Kosovelu. Tudi sam je začutil Kosovela — v francoskem prevodu — kot duhovnega brata. Preteklo jesen nam je prinesel lično zbirko Kosovelovih pesmi, ki jih je močno doživljeno prelil v blagoglasno romunsko besedo.

Radu Carneci se je rodil 1928 v gorah Vranče, postal inženir gozdarstva, nato pa diplomiral še iz filozofije. Celo desetletje je urejeval revijo Ate-neu in v njej utiral pot številnim mladim pesnikom in jim tudi pomagal do lastnih zbirk. V romunsko poezijo je prinesel novo izrazoslovje, slikovite metafore, ritmično razgibanost, čeprav je marsikatero »avantgardno« pesem zapel v sonetu. Kakor je rasel sam v samoniklega pesnika, je rasla in se razvijala z njim vred tudi nova pesniška generacija, ki je v zadnjih desetletjih močno pričujoča v romunski poeziji . . .

K. Š.

GRENAK SADEŽ Grenak sadež si, zemlja mojih dedov,
obračaš se v meni in me požlahtnjuješ:
čudovit okus jeseni.

Gorijo plameni zakladnic,
plameni kosti,
noči pradedov,
glej: prihajajo vojvode na konjih vetra,
blede vojske gredo
skoz visoke zidove kot skozi hoste —
čas je obrnjen v meni,
drage sence.

Dolina zvezd,
dolina sonca
z robovi iz čipk, ples —
tukaj ležem k ljubljeni ženski,
naročim ji, naj misli na otroka,
in trava jo boža.

Zemlja mojih oči
in vdanih kolen,
sladki sadež mojih rok,
glej, čas me spreminja v zlato meglico,
glej, stopam v tvoj letni čas, globoka voda.

Sem kakor ptica,
ki pride
in gre
in gre in pride
in gre in pride in tukaj umre.